

# Informatiebrief

|                                                |                                                             |             |   |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------|---|
| Van                                            | Dagelijks Bestuur GR BEL Combinatie                         | Doorkiesnr. | - |
| Aan                                            | De gemeenteraden van de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren |             |   |
| Datum brief                                    | 2 mei 2019                                                  |             |   |
| Portefeuillehouder Directieraad BEL Combinatie | mw. E. Ruizeveld de Winter                                  |             |   |
| Portefeuillehouder DB BEL Combinatie           | Dhr. P. Calis                                               |             |   |

## Geheim of openbaar (Wet openbaarheid van bestuur)

Openbaar

## Onderwerp

Bevindingen managementletter en accountantsverslag 2018

## Kennisnemen van

De accountant heeft een managementletter en accountantsverslag opgesteld. In deze stukken staan constatering en de accountant heeft gedaan tijdens de interimcontrole en de controle van de jaarstukken. Het algemene beeld van de accountant is dat de basis op orde is. In de afgelopen jaren is stapsgewijs gewerkt aan het versterken van de interne beheersing. De accountant constateert dat deze genomen maatregelen effect hebben, maar heeft ook diverse bevindingen opgetekend.

Middels deze brief informeert het Dagelijks Bestuur van de BEL Combinatie de gemeenteraden over de (belangrijkste) bevindingen van de accountant en de acties die daarbij horen.

## Inleiding

Ten behoeve van de jaarrekening 2018 bestond het controleproces van de accountant uit een interimcontrole en de controle van de jaarrekening. De interimcontrole richtte zich primair op de wijze waarop processen zijn ingericht en beheersingsmaatregelen zijn geïmplementeerd. Processen die bij de interim controle onder meer zijn onderzocht zijn de informatievoorziening, het betalingsverkeer, factuurbehandeling, inkoop en personele mutaties. Daarnaast is aandacht besteed aan de IT-omgeving, inclusief dataveiligheid, en de processen die niet zo zeer voor de BEL zelf belangrijk zijn maar wel voor de BEL-gemeenten. Dat zijn bijvoorbeeld de processen rondom belastingen en andere opbrengsten. Het resultaat van de interimcontrole is verwerkt in de "Managementletter 2018".

De doelstelling van de accountantscontrole is om te komen tot een uitspraak over de getrouwheid van de jaarrekening en de daarin opgenomen baten en lasten en balanspositie, alsmede de financiële rechtmatigheid ervan. Bij de controle van de jaarrekening richt de accountant zich vooral op de cijfers.

Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan de volgende punten:

- voldoet de inrichting en presentatie aan het BBV;
- zijn de waarderingsgrondslagen correct toegepast;
- zijn de toelichtingen adequaat en volledig;
- zijn de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig?

De uitkomsten van de controle van de jaarrekening zijn verwerkt in het "Accountantsverslag 2018".

Op de volgende pagina's zijn de bevindingen van de accountant en de acties beschreven.

## Managementletter 2018

| Bevinding                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Plan van Aanpak                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><u>Interne beheersing</u></p> <p>De BEL is zich voldoende bewust van het belang van adequate interne beheersing. Wel wordt er aandacht gevraagd voor de toetsbare vastlegging van primaire procescontroles en de bijbehorende documentatie.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p><u>Interne beheersing</u></p> <p>Het in kaart brengen van (financiële) risicovolle processen en huidige controles. Daarnaast nieuwe periodieke controles invoeren indien nodig.</p> <p><i>Wanneer: 2019</i><br/> <i>Wie: Management Team</i></p>                                                                                                                                                                        |
| <p><u>Dataveiligheid</u></p> <p>Kwetsbaarheden en de achterstanden op het gebied van dataveiligheid behoren steeds meer tot het verleden. De BEL voldoet aan de belangrijkste eisen van de Autoriteit Persoonsgegevens. Echter, zowel het bestuur van de BEL als de colleges moet individueel vaststellen hoe er voldaan wordt aan de wettelijke eisen die gesteld worden aan ICT-systemen. Deze taak kan niet overgedragen worden aan derden. Dat het IT-beheer vrijwel volledig wordt uitbesteed, wat een bewuste keuze is, vraagt dus om stevig leveranciersmanagement dat op alle vlakken voldoende is. Verder adviseert de accountant dat tweemaal per jaar gecontroleerd wordt of de uitgegeven rechten en rollen voor alle applicaties ook daadwerkelijk worden uitgevoerd als is ingericht.</p> | <p><u>Dataveiligheid</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ensia-audit<br/> <i>Wanneer: ieder jaar</i><br/> <i>Wie: Ensia-coördinator</i></li> <li>2. Tweemaal per jaar controle en vastlegging controle op de uitgegeven rechten en rollen voor alle applicaties.<br/> <i>Wanneer: halverwege jaar en einde jaar</i><br/> <i>Wie: FUB-beheerders applicaties</i></li> </ol>                                   |
| <p><u>Volledigheid van opbrengsten</u></p> <p>In het primaire proces en de controlemechanismen is minder aandacht voor de volledigheid van de opbrengstenverantwoording dan voor de rechtmatigheid van de kosten. Dit heeft met name betrekking op kleinere opbrengstenstromen, welke ten gunste van de gemeenten komen. De accountant vraagt bij de jaarrekening dan ook expliciet hoe de volledigheid, juistheid en rechtmatigheid van deze geldstromen getoetst zijn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p><u>Volledigheid van opbrengsten</u></p> <p>Binnen verschillende teams worden dergelijke controles al uitgevoerd, waarbij het vastleggen van de controles niet altijd gebeurt.</p> <p>Bij de interne beheersing is het actiepunt opgenomen om in kaart te brengen welke processen en controles er zijn. De volledigheid van opbrengsten is hier onderdeel van.</p> <p><i>Wie en wanneer: zie interne beheersing.</i></p> |
| <p><u>Rechtenbeheer</u></p> <p>De accountant heeft niet expliciet kunnen vaststellen dat binnen de facturatieapplicaties ISP en SAP functiescheiding is aangebracht en of er toetsing</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p><u>Rechtenbeheer</u></p> <p>Naar aanleiding van de interimcontrole is gestart met het analyseren van de juiste toekenning van rechten en eventuele functievermengingen.</p>                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>plaatsvindt op de juiste inrichting van de autorisatiematrix. Dit komt omdat er hiervoor wordt gesteund op het rechtentoe kenningsproces.</p>                                                                                                                                                                                                                 | <p><i>Wie: FUB ISP en FUB SAP</i><br/> <i>Wanneer: streven om deze analyse in 2019 af te ronden.</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p><u>Prestatielevering</u></p> <p>Bij het goedkeuren van de factuur wordt niet zichtbaar vastgelegd of de prestatielevering heeft plaatsgevonden.</p>                                                                                                                                                                                                           | <p><u>Prestatielevering</u></p> <p>In de budgethoudersregeling is opgenomen dat op het moment dat de factuur wordt goedgekeurd, de budgethouder mede akkoord geeft voor de prestatielevering.</p> <p>Bij de overgang naar het nieuwe financiële pakket 'workflow' wordt rekening gehouden met het zichtbaar vastleggen van de prestatielevering.</p> <p><i>Wie: team Control &amp; Financiën</i><br/> <i>Wanneer: kwartaal drie 2019</i></p>                                                                                                                                                                                         |
| <p><u>Functiescheiding betalingsproces</u></p> <p>Er is sprake van adequate functiescheiding in het betalingsproces door strikte doorvoering en handhaving van het vierogenprincipe (klaarzetten betaling en accorderen/uitvoeren betaling). Hierbij wordt echter niet duidelijk gemaakt welke toetsing plaats vindt op de facturen in de betaaladvieslijst.</p> | <p><u>Functiescheiding betalingsproces</u></p> <p>Voor reguliere facturen die via ISP gaan, is geen mogelijkheid om zonder goedkeuring van de budgethouder facturen op de betaaladvieslijst te plaatsen. Het proces rondom de toetsing van de juistheid van de betaaladvieslijst zal bekeken worden.</p> <p>Voor spoedbetalingen wordt reeds zichtbaar getoetst op juistheid. Dit gebeurt door middel van een geprinte factuur <u>inclusief</u> paraaf van de budgethouder en een paraaf van de teamleider Control &amp; Financiën.</p> <p><i>Wie: team Control &amp; Financiën</i><br/> <i>Wanneer: kwartaal drie/vier 2019</i></p> |
| <p><u>Proces memoriaalboekingen</u></p> <p>De accountant adviseert het proces omtrent memoriaalboekingen aan te scherpen, aangezien een zichtbare toets van de functiescheiding ontbreekt, terwijl juist bij memoriaalboekingen het vierogenprincipe de nodige waarborg kan geven.</p>                                                                           | <p><u>Proces memoriaalboekingen</u></p> <p>Bij de interne beheersing is het actiepunt opgenomen om in kaart te brengen welke processen en controles er zijn. Het proces memoriaalboekingen is hier onderdeel van.</p> <p><i>Wie en wanneer: zie interne beheersing.</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><u>Frauderisico-analyse</u></p> <p>Een organisatiebrede frauderisico-analyse ontbreekt. De BEL heeft aan de accountant aangegeven dat er voldoende bewustzijn is voor integriteit en de accountant heeft geen signalen ontvangen om hieraan te twijfelen. Aantonen dat er voldoende maatregelen genomen worden om fraude te voorkomen lukt echter onvoldoende. Daarom wijst de accountant op het potentieel van een frauderisico-analyse als ‘paraplu’ voor de brede integriteitsrisico’s. Integriteit, fraude en het identificeren van risico’s hoort immers periodiek expliciet op de agenda te staan. De accountant adviseert de BEL te werken aan het creëren van bewustzijn en kaders omtrent integriteitsschendingen, waarbij de accountant met name doelt op versterking van de organisatiecultuur en onderlinge normenhandhaving.</p> | <p><u>Frauderisico-analyse</u></p> <p>De BEL Combinatie heeft een integriteitsbeleid die in kwartaal drie of vier wordt aangepast aan de WNRA. Op dat moment ook aandacht/ communicatie voor dit thema.</p> <p><i>Wie: team HRM/ Communicatie</i></p> <p><i>Wanneer: Kwartaal drie/ vier 2019</i></p>                                                                                                                                                                     |
| <p><u>Tussentijdse informatievoorziening</u></p> <p>De tussentijdse informatievoorziening aan het algemeen bestuur en de Raden wint aan kwaliteit. Wel wordt van de Raden en het algemeen bestuur verwacht dat zij bewust keuzes maken over welke informatie zij noodzakelijk achten voor het uitvoeren van hun controlerende taak, aangezien zij hun eigen accenten kunnen aanbrengen in de wijze waarop gerapporteerd wordt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p><u>Tussentijdse informatievoorziening</u></p> <p>Als eerste actie wordt die punt opnieuw besproken met de financiële portefeuillehouders. De uitkomsten hiervan zal al dan niet invloed hebben op het periodiek rapporteren richting college en raad.</p> <p><i>Wie: gemeentecontrollers</i></p> <p><i>Wanneer: kwartaal drie</i></p>                                                                                                                                  |
| <p><u>Controle WOZ-administratie</u></p> <p>Wegens het oordeel van de waarderingskamer in 2017 over de WOZ-administratie, wijst de accountant op het belang van de controle op dit vlak. Hoewel de accountant weinig fouten constateerde, was het controleproces onvoldoende zichtbaar, waardoor onvoldoende aantoonbaar is dat alle benodigde stappen doorlopen is. Daarom acht de accountant aanvullende interne controles op basis van procesbeschrijvingen en maatregelen op volledigheid en juistheid van de opbrengsten noodzakelijk.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p><u>Controle WOZ-administratie</u></p> <p>Afgestemd wordt welke standaardcontroles gaan plaatsvinden over de aanslagen 2019. Bij de interne beheersing is het actiepunt opgenomen om in kaart te brengen welke processen en controles er zijn. Het proces controle WOZ-administratie is hier onderdeel van.</p> <p><i>Wie: Controlefunctionaris en medewerker Heffen &amp; Waarderen</i></p> <p><i>Wanneer: 2019</i></p> <p><i>Daarnaast zie interne beheersing</i></p> |
| <p><u>Analyse subsidieverstrekking</u></p> <p>Bij subsidieverstrekking worden prestatieleveringen gedefinieerd, maar de toetsing hiervan vindt veelal pas plaats tijdens de definitieve vaststelling, wat te laat is voor het jaarrekeningproces. Daarom verwacht de accountant een expliciete en</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p><u>Analyse subsidieverstrekking</u></p> <p>Subsidievertrekking gebeurt op basis van de door de raden vastgestelde subsidieverordeningen. Het vaststellingsproces loopt niet parallel aan de begrotingscyclus. Vanuit het oogpunt van verantwoording begrijpen wij de</p>                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>gefundeerde uitspraak van de betreffende beleidsafdeling over de realisatie van de prestaties, met name bij meerjarige of grotere incidentele subsidies. Bij de interimcontrole ontbrak deze analyse.</p>                                                                                                                                                                                                        | <p>opmerking. Er is echter ook een maatschappelijke prijs die dan betaald moet worden door verenigingen en stichtingen waar vaak vrijwilligers het bestuur vormen. Wij willen hen tijd en ruimte geven voor verantwoording achteraf die aansluit bij hun planning. Die ruimte biedt de verordening ook. Daar staat tegenover dat we voor professionele instanties een andere benadering kiezen. Deels doen wij dat al omdat wij met hen regulier overleg hebben over de prestaties en voortgang. Deze worden niet altijd vastgelegd in het digitaal dossier zodat dit niet zichtbaar wordt gemaakt. Wij gaan daar dit jaar beter vormgeven.</p> <p><i>Wie: team Maatschappelijke Ontwikkeling</i><br/> <i>Wanneer: 2019</i></p> |
| <p><u>Aanvraag bouwvergunningen</u></p> <p>De accountant adviseert bij de aanvraag van bouwvergunningen zichtbaar vast te leggen of door Financiën gecontroleerd is of er een factuur aan elke aanvraag ten grondslag ligt. Daarnaast wordt geadviseerd de documentatie te verbeteren die ter onderbouwing van de vastgestelde bouwsommen dienen, om de juistheid van de bouwsommen beter te kunnen vastleggen.</p> | <p><u>Aanvraag bouwvergunningen</u></p> <p>Het proces rondom de bepaling van de bouwsom rondom omgevingsvergunningen en de controle op factuur zal geëvalueerd worden en waar nodig verbeterd.</p> <p><i>Wie: teamleider Vergunningen, Handhaving en Juridische Zaken</i><br/> <i>Wanneer: 2019</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Accountantsverslag 2018

| Bevinding                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Plan van Aanpak                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><u>Europees aanbesteden</u></p> <p>Op IT-gebied zijn een viertal contracten ten onrechte niet aanbesteed en deze leiden tot een rechtmatigheidsfout van in totaal €3,2 miljoen. Het belangrijkste deel daaruit is het ICT beheer contract. De omvang van de rechtmatigheidsfout is 16% van de totale lasten en daarmee moet het oordeel op rechtmatigheid afkeurend zijn. Bij IT-systemen en sommige applicaties kan sprake zijn van een zogeheten vendor-lock in of het ontbreken van een markt. De mogelijkheden daarvoor zijn ruimer geworden maar dat vereist wel dat vooraf een duidelijke en deugdelijke motivatie moet worden gegeven en gepubliceerd over de situatie en de gevolgen daarvan voor de BEL. Zo kan voorkomen worden dat een vendor-lock-in ontstaat. Dat vraagt wel dat alle betrokken afdelingen ruim op tijd nadenken over de mogelijkheden en wenselijkheid van een aanbesteding of dat gekozen wordt voor een marktconsultatie ter voorbereiding op een aanbesteding. Op dit punt kan de afstemming binnen de BEL nog worden verbeterd.</p> | <p><u>Europees aanbesteden</u></p> <p>Binnen de BEL Combinatie is een werkgroep 'inkoop' die een implementatieplan heeft opgesteld. Hierin zijn actiepunten benoemd om het inkoopproces te verstevigen.</p> <p><i>Wie: Teamleider Bedrijfsondersteuning en werkgroep 'inkoop'.</i><br/> <i>Wanneer: Kwartaal drie 2019</i></p> |
| <p><u>Schattingen – Dubieuze Debiteuren</u></p> <p>Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat de directie en het DB schattingen en oordelen toepassen om te komen tot betrouwbare cijfers. De belangrijkste schattingen in uw jaarrekening betreffen de geschatte levensduur van de materiële vaste activa. Er is voorts geconstateerd dat er geen voorziening voor dubieuze debiteuren is getroffen terwijl de samenstelling van de debiteuren wel aanleiding geeft tot vraagtekens op dit punt. Geadviseerd wordt dit schattingsproces aan te scherpen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p><u>Schattingen – Dubieuze Debiteuren</u></p> <p>De gemeentecontroller heeft een nieuwe methode opgesteld voor het schattingsproces. De dubieuze debiteuren zullen volgens deze methode geanalyseerd worden.</p> <p><i>Wie: team Control &amp; Financiën</i><br/> <i>Wanneer: 2019</i></p>                                   |
| <p><u>Activa, activeren en afschrijven</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. In de financiële verordening van de BEL is opgenomen dat investeringen die minder dan €10.000 niet worden geactiveerd. In 2018 is dit in twee gevallen wel gebeurd.</li> <li>2. Diverse investeringen bevatten elementen die niet-activeerbaar zijn. Naar</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p><u>Activa, activeren en afschrijven</u></p> <p>Het proces rondom de activa wordt geactualiseerd. Daarbij wordt aandacht besteed aan de stringente regels van het BBV en de voorwaarden opgenomen in de financiële verordening.</p>                                                                                          |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>aanleiding van deze constatering is onderzocht of deze werkwijze ook in het verleden is toepast. Dat blijkt het geval te zijn.</p> <p>3. Geadviseerd wordt scherper te letten op de daadwerkelijke aanwezigheid van activa. Het feit dat geactiveerd en afgeschreven wordt betekent dat deze gedurende de volledige periode aan de organisatie dienstbaar moeten zijn. Dat betekent dat bij voortijdige slijtage of onbruik afwaardering moet plaatsvinden.</p> | <p><i>Wie: team Control &amp; Financiën</i><br/> <i>Wanneer: kwartaal drie 2019</i></p>                                                                                                                                                                                               |
| <p><u>Rekenkamer</u></p> <p>Op de balans van de BEL staat een bedrag gereserveerd dat is bestemd voor de rekenkamer. Feitelijk betreft dit het overgebleven cumulatief budget van de rekenkamer. De rekenkamer heeft echter een zelfstandige positie en is ook een stichting. De vraag is waarom deze post niet wordt afgewikkeld met de stichting.</p>                                                                                                            | <p><u>Rekenkamer</u></p> <p>Onderzocht kan worden of deze post ondergebracht kan worden bij de Stichting.</p> <p><i>Wie: team Control &amp; Financiën</i><br/> <i>Wanneer: kwartaal drie 2019</i></p>                                                                                 |
| <p><u>AVG</u></p> <p>Een aantal verplichte elementen uit de AVG moeten bij de BEL nog procedureel verankerd worden, zoals het periodiek bijwerken van het verwerkingsregister.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p><u>AVG</u></p> <p>Op dit moment wordt het actieplan AVG uitgevoerd. De verplichte elementen, zoals het periodiek bijwerken van het verwerkingsregister, zijn hier onderdeel van.</p> <p><i>Wie: Functioneel gegevensbeheerder (FG)</i><br/> <i>Wanneer: kwartaal vier 2019</i></p> |